הלכה · משנה תורה · מפרשים · השגות הראב״ד · ספר הפלאה

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות נדרים

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

השגות הראב"ד על משנה תורה, הלכות נדרים

רבנו אברהם ב"ר דוד [הראב"ד] מפושקיירה

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/השגות-הראבד-על-משנה-תורה-הלכות-נדרים/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה 39-202611200317v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה ו 5
הלכה יא 5
הלכה טו 5
הלכה כ 6
הלכה כד 6
הלכה כז 6
פרק ב 6
הלכה ד 6
פרק ג 6
הלכה ט 6
פרק ה 6
הלכה ז 6
הלכה טז 7
פרק ו 7
הלכה ט 7
הלכה י 7
הלכה יז 7
פרק ז 7
הלכה ה 7
הלכה יז 8
פרק ח 8
הלכה ג 8
פרק ט 8
הלכה ב 8
הלכה ח 8
הלכה יח 8
פרק י 9
הלכה ו 9
הלכה יא 9
הלכה יב 9

פרק יג 9
הלכה ז 9

פרק א

הלכה ו

אסר על עצמו אכילה מן התאנים וכו'. א"א הגמרא לא אמרה כן דהא אקשינן אי אמר אכילה מזו עלי קונם אכילה מזו עלי קונם זיל הכא ליכא שיעורא וכו' וקונמות אמאי מצטרפין ואוקמוה דאמר אכילה משתיהן עלי קונם:

הלכה יא

האומר פירות אלו עלי כו' שאין שם דרך להביא אלו בנדר ונדבה. א"א אנו רגילין לפרש מפני שהחלה והתרומה לכהן נכסיו הן וכחולין לגבי ישראל הן והחטאת והאשם כיון שקדושתן ע"י אדם מתפיס בנדר הוא שאין דוקא נדר ונדבה וזהו שרבי יעקב אומר מתפיס בבכור אסור מפני שמצוה להקדישו ואף ע"פ שאינו נדר אבל מתפיס בחלת אהרן ותרומתו מותר אע"פ שחייב להקדישן והטעם כמו שפירשתי שזו נכסי כהן ונכסי אשתו ובנותיו אבל הבכור אינו אלא לזכרים שכל דברים אלו ענינם כאומר הרי הן כקרבן הקרב בירושלים:

הלכה טו

היה לפניו בשר קדש אפי' היה בשר שלמים אבל אם היה בשר בכור וכו'. א"א חיי ראשי אין הדברים הללו מחווירין אצלי ולא נראה דרכם בעיני דר' יהודה שהוא מתיר מתפיס בבכור הטעם מפני שאינו קדוש בידי אדם ואם כן אפי' קודם זריקה ואי כרבי יעקב הואיל ומצוה להקדישו כנדר הוא אפילו אחר זריקה נמי דהא מעיקרו מתפיס הוא. ודומה לי שטעה בפירוש הגמרא ששאלו בגמ' במחלוקת דר' יהודה ורבי יעקב במתפיס בבכור היכי דמי אילימא לפני זריקת דמים מ"ט דר' יהודה והכי פירושה אם אמר בפירוש בבכור לפני זריקת דמים אמאי מותר ואם אמר בפירוש בבכור לאחר זריקת דמים אמאי אסור הא בהדיא בהיתרא מתפיסה אלא לאו דלא אמר מידי אלא אמר בשר זה כזה ואי אמר לפני זריקת דמים ודאי לדברי הכל אסור דדבר הקדוש בנדר הוא אלא לאו לאחר זריקת דמים וקא מפלגי בהא מילתא אי בעיקרא דמילתא מתפיס אי בדהשתא ודחינן דר' יהודה ור' יעקב בפלוגתא אחרת פליגי דמאן דשרי אפילו בבכור מחיים שרי משום דאינו מתפיס בדבר הנדור ומאן דאסר סבר דדבר הנדור הוא ובבכור מחיים הוא אי נמי בבשר שלפני זריקה פליגי אבל בבשר שלאחר זריקה אפשר דלדברי הכל מותר האי הוא פירוש דשמעתא בלא ספק:

הלכה כ

חולין שאוכל לך. א"א זה המחבר מזכי שטרא לבי תרי הוא למעלה פוסק כחכמים דאית להו מכלל לאו אתה שומע הן לפיכך לא חולין שאוכל לך אסור דמשמע לא חולין להוי אלא קרבן והכא קאמר חולין לא אוכל לך מותר ומוקים לה בגמ' כר"מ דאע"ג דאיכא למשמע מה שלא אוכל לך חולין הא מה שאוכל לך לא יהא חולין אלא קרבן דלרבנן אסור ולר"מ מותר ועוד למעלה למה פסק כחכמים והא קי"ל כר"מ דבעינן תנאי כפול:

הלכה כד

אמר לו מנודה אני לך שלא אוכל לך אסור לאכול. א"א פירוש אסור לאכול בד' אמותיו וכן משמתנא מינך שלא אוכל לך:

הלכה כז

הנודר בתורה כגון שאמר פירות אלו עלי כזו. א"א דומה ששכח ולבסוף נזכר שהרי כתב ענין אחר בהל' שבועות:

פרק ב

הלכה ד

ויש שמורה להחמיר וכו'. א"א יפה הורה זה ולא בזכירת התנאי כמו שהוא סובר אלא בקבלתו וקיומו שאם שהה כדי דיבור אחר שזכר אותו ולא קיימו כבר ביטל נדרו את תנאו לפי שצ"ל בלבו על התנאי אני סומך והיה צ"ל והוא שקבל התנאי תוך כדי דבור אחר שזכר אותו:

פרק ג

הלכה ט

הנודר שיצום בשבת או ביו"ט חייב לצום. א"א דוקא בשאמר עלי אבל אמר הריני בתענית היום אסור:

פרק ה

הלכה ז

אסר בנו בהנייתו וכו' ובן הבן מותר בהן אם יהיה (**הבן**) **ת"ח כמו שהתנה**. א"א ומה צריך לתנאו והלא בלא תנאי אנו אומרים יתן לבניו או לאחיו ולא הוצרכו אלא לומר אם

נאמר קנה על מנת להקנות קנה או לא או אם יוכל אדם למשכן אותו באותן נכסים או לא אבל אם יאסר בנו באותן נכסים לא הוצרכו לומר שאינו נאסר כלל:

הלכה טז

האוסר פירותיו על חבירו וכו'. א"א לפי הגמ' הגידולין אינן ספק אלא ודאי אסורין הילכך אם קידש בגדולי איסור צריך לחזור ולקדש. מיהו קשיא להו כל היכא דאמרינן אסור בגדוליהן אפילו בדבר שזרעו כלה אמאי הא קי"ל זה וזה גורם מותר ואם נטע אגוז של ערלה מותר בפירותיה:

פרק ו

הלכה ט

אבל אם אכל שמעון וכו'. א"א זה הפירוש לא ידעתי מאין לו. ובירושלמי ומן הכוס החוזר תמן אמרין קונדיטון רבנן דהכא אמרין מליי מיסירוס קדחין ושתיין ומחזירין וכן פירשו בתמחוי החוזר לבעל הבית שיש לו לאכול ולשבוע ולהותיר וכל זה אינו משל מדיר אלא אם אחר משקה אותם מותרין לשתות מכוס אחד גדול או מתמחוי גדול ויין קונדיטון יספיק לאדם במעט:

הלכה י

וכן כוס של בית המרחץ שאין בזה הנאה. א"א ואיך אין בה הנייה אלא שיש בו חיי נפש ואולי משל עצמו קאמר שאינו מהנהו אלא ההשקאה בלבד והיא מצוה:

הלכה יז

המדיר את בנו כו'. א"א הוא מפרש הדירו הנייה מפני שאינו עוסק בתורה. ויש פירוש טוב מזה שהדיר תשמיש בנו על עצמו מפני שלא יתבטל מתלמוד תורה ואעפ"כ מותר הבן למלאות לאביו חבית של מים ולהדליק את הנר וכו' לפי שאין בתשמיש זה בטול תורה:

פרק ז

הלכה ה

שנים שהיו שותפין בחצר ונדר אחד מהן שלא יהנה בו. א"א נראה לי שנשתבש בשמועה זו כי היא בהפך שאם הדיר אחד את חבירו מנכסיו אין כופין את הנאסר למכור את חלקו מפני שהוא נוח באיסורו אבל אם נדר הוא מעצמו ואסר את עצמו בנכסי חבירו

כופין אותו למכור ואפילו לראב"י שמא ישתמש בה תשמיש האסור. ומפרש בירושלמי דוקא אם היה נדרן, ואע"פ שהירושלמי אין משוה לדברינו אין לנו אלא גמרא שלנו:

הלכה יז

אבל אם נתן לה מתנה ואמר לה על מנת וכו' שתהיה המתנה הזאת לכך ולכך או למה שתרצה. א"א המחבר הזה שנה משנתו כשמואל אבל לדעת רב לעולם יהא אוכל פירות עד שיאמר לה אלא למה שאת נושאת ונותנת לפיך אבל אמר לה עשי מה שתרצי בעל אוכל פירות. אע"ג דפליג שמואל הא איסורא היא וקי"ל כרב באיסורי ועוד דאקשינן ותרצינן שמעתא אליבא דרב אליבא דר"מ. גם ענין דבריו לא ישרו בעיני מה הפרש יש בין מי שאמר עשי מה שתרצי למי שאמר על מנת שאין לבעליך רשות בהן ולא אמר יותר הלא נתן הכל לבתו מתנה גמורה ולא שייר במתנה כלום ומה שתרצה תעשה בהן אלא שמחלוקת שבין רב ושמואל אינה אלא דרב ס"ל כר"מ ומוקים לסתמא דמתני' כר"מ ושמואל ס"ל כחכמים ומוקים למתניתין כחכמים ואמרינן דמתני' לאו מדיוקא נקטו אלא למה שאת נושאת וכו' והיינו דאמרין מכדי רב כמאן אמרה לשמעתיה כר"מ אלמא רב הוא דאמר כר"מ ושמואל דאמר כרבנן:

פרק ח

הלכה ג

והוא בכלל נדרי שגגות שהן מותרין. א"א אין כאן מקום למה שכתב ואין זה כתולה וכו':

פרק ט

הלכה ב

נדר או נשבע מן המליח. א"א רואה אני בלשון המשנה הפרש בין שלוק להשלוק ובין כבוש להכבוש ובין מליח להמליח. אי נמי בין שאמר קונם שאני אוכל וקונם שאיני טועם:

הלכה ח

הנודר מן החלב מותר. א"א אנו מפרשים חלב הקפוי:

הלכה יח

הנודר מן המים הנמשכים ממעין פלוני. א"א עיקרא דהא מלתא בסוף מסכת בכורות בפרק מעשר בהמה דאמרי' לשם המעין נדר:

פרק י

הלכה ו

שאני שותה יין עד סוף אדר הרי זה אסור עד סוף אדר שני. א"א הגרסאות מתחלפות במלה זו שמצאתי שתי נוסחאות שאין בהם אלא עד סוף אדר (שני) [ראשון] ובנוס' ירושלמית מצאתי [ג"כ] אדר הראשון. וזו הנוסחא ערבה עלי כי איני יודע מה בין ראש אדר לסוף אדר מעתה אי לא ידע דמיעבר ראש אדר וסוף אדר דראשון קאמר לדברי הכל ואי ידע דמיעבר הא קיי"ל כר' יהודה דאמר סתם הראשון קאמר בין ראש אדר בין סוף אדר:

הלכה יא

האוסר עצמו בדבר עד הגשם וכו' שהוא ר"ח כסליו. א"א יראה לי כי יש כאן שבוש והיה לו לומר עד הגשם זמן הגשם שהוא י"ז במרחשון כר' יוסי בין ירדו בין לא ירדו ואי אמר עד הגשמים אסורין עד שירדו גשמים מזמן רביעה שנייה שהיא מכ"ג במרחשון:

הלכה יב

עבר הפסח אע"פ שעבר התנאי וכו' ולהניחה שתלך ותהנה אלא נוהג בה איסור. א"א חיי ראשי צורת ההלכה אינה כן דאפילו רב יהודה דמחמיר ועליה מקשינן ממתני' מתרץ להאי בל יחל דאי אתהני קודם הפסח קאמר אבל לאסור בהנאתו בדלא הלכה לפני הפסח לא אמר אלא ודאי אי נהנית לו קודם הפסח חייב למנעה מלילך לבית אביה עד החג כדי שלא יחול עליו בל יחל למפרע:

פרק יג

הלכה ז

וכופה אותה לעשות בין עשתה בין לא עשתה בטל הנדר. א"א חיי ראשי המחבר הזה שינה עלינו את סדרינו וכל התפוש בידינו שהרי שנינו בנזירות חומר בנשים מבעבדים שהוא כופה את עבדו ואינו כופה את אשתו חומר בעבדים שהוא מפר נדרי אשתו ואינו מפר נדרי עבדו ולעולם אין כח לא לאב ולא לבעל לכוף אלא מדעתן ודרך הפרה שהוא בטול הנדר וכשאמרו שיאמר לה טלי ואכלי טלי ושתי ודיה לא נאמרו אלא בשבת ואפילו בשבת צריך שיבטל בלבו דרך הפרה. ובכל זמן אם רצתה אוכלת ואם לאו אינה אוכלת אבל לעבדו אינו אומר לו דרך הפרה לפי שאינו מופר אלא כל זמן שהוא שלו

ואף שיאמר טול ואכול אינו צריך שאינו יכול לנדור להרע לרבו ואינו צריך לכוף אלא לנזירות: